

خمس

حضرت آیت الله العظمی
حاج سید محمد علی علوی کرگانی مد ظله العالی

السلام الحسن الكريم

www.ketab.ir

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى
سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ
الطَّاهِرِينَ وَاللَّعْنُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ مِنْ
الْآنَ إِلَى قِيَامِ يَوْمِ الدِّينِ

علوی گرگانی، سید محمد علی، ۱۳۱۸ -

احکام خمس / سید محمد علی علوی گرگانی

مشخصات نشر: قم - فقیه اهل بیت (ع)، ۱۳۹۳ ش

مشخصات ظاهری: ۱۴۴ ص.

شابک: ۹ - ۴ - ۹۴۲۴۸ - ۶۰۰ - ۹۷۸

فهرست نویسی فیبا

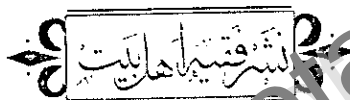
کتابنامه

موضوع: خمس -- جنبه های قرآنی -- احادیث

کتابشناسی ملی: ۳۴۵۷۱۴۲

۱۳۹۳ / ۳ / الف ۸ / ۶ / BP ۱۸۸

۲۹۷ / ۳۵۶

نام کتاب: احکام خمس
مؤلف: حضرت آیت الله العظمی علوی گرگانی
ناشر: فقیه اهل بیت (ع)
تیراژ: ۲۰۰۰ جلد
قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال
شابک: ۹ - ۴ - ۹۴۲۴۸ - ۶۰۰ - ۹۷۸
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۳ ش
قطع و صفحه: رقعی - ۱۴۴ صفحه
چاپخانه: شریعت - قم

بخشی از هزینه چاپ این کتاب از طرف ورثه مرحوم عباس بختیاری تأمین گردید
خداوند او را با ائمه اطهار علیهم السلام محشور گرداند

فهرست

۷.....	مقدمه
۱۱.....	نقش خمس در حفظ دین و رفع نابسامانی ها
۱۳.....	جایگاه خمس در اسلام
۱۶.....	جامعیت اسلام
۲۱.....	بخش اول: خمس از راه قرآن و روایات
۲۳.....	الف) از دیدگاه قرآن کریم
۲۴.....	معنای غنیمت در قرآن
۲۶.....	ب) از دیدگاه روایات
۲۷.....	خمس در گفتار امامان معصوم علیهم السلام
۳۲.....	ادای خمس و دیگر وجوهات، جهاد در راه خداست
۳۳.....	یک داستان جالب
۳۵.....	بخش دوم: برکات پرداخت خمس و زیان ناشی از نپرداختن آن
۴۳.....	بخش سوم: آثار عدم پرداخت خمس و سایر حقوق مالی
۵۱.....	بخش چهارم: استفتاءات مربوط به خمس و مسائل مرتبط با آن
۵۳.....	فصل اول: «محاسبه، زمان و شرایط پرداخت خمس»
۶۰.....	فصل دوم: «خمس در آمد و حقوق»

فصل سوّم: «خمس سرمایه و ابزار».....	۶۶
فصل چهارم: «خمس هدیه، عیدی و جایزه».....	۷۸
فصل پنجم: «خمس مهریه و ارث و دیه».....	۸۳
فصل ششم: «خمس پس انداز».....	۸۷
فصل هفتم: «خمس حج و زیارت».....	۹۴
فصل هشتم: «خمس زمین و مسکن».....	۹۷
فصل نهم: «خمس وسایل زندگی و عروسی».....	۱۰۷
فصل دهم: «خمس وسیله نقلیه و خودرو».....	۱۱۴
فصل یازدهم: «خمس وام و قرض».....	۱۱۸
فصل دوازدهم: «خمس سگه و طلا».....	۱۲۴
فصل سیزدهم: «خمس کتاب و رایانه».....	۱۲۷
فصل چهاردهم: «خمس اخت خمس».....	۱۳۰
فصل پانزدهم: «سهم سادات».....	۱۳۵
فصل شانزدهم: «اموال خمس نادره».....	۱۳۷
فصل هفدهم: «فرار از خمس».....	۱۴۰
فصل هجدهم: «اصطلاحات».....	۱۴۲
مفهوم مؤونه.....	۱۴۲
خمس و مالیات.....	۱۴۳
مصالحه.....	۱۴۳
سال خمسی.....	۱۴۳
دستگردان.....	۱۴۴

مقدمه

دین مقدس اسلام، کامل ترین ادیان و قرآن مجید، جامع ترین کتاب آسمانی است. احکام مربوط به آنچه که بشر به آن نیاز داشته و امور مادی و معنوی افراد به آن بستگی دارد، در قرآن آمده و وظیفه انسان ها نسبت به آنها مشخص شده است. خداوند در قرآن کریم به این مطلب اشاره فرموده است:

﴿لَا رَطْبَ وَلَا يَابِسَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾^۱

«هیچ تر و خشکی نیست، مگر این که در کتابی روشن [ثبت] است»

مقصود آیه شریفه، این است که هیچ مطلب و موضوعی که مورد نیاز مردم باشد در جهان وجود ندارد مگر آن که حکم آن و وظیفه انسان ها نسبت به آن، در قرآن مجید بیان شده است و رمز خاتمیت پیامبر اسلام ﷺ و شریعت مقدس نبوی همین است.

اسلام تنها دینی است که می تواند دنیا و آخرت، و مادیّت

و معنویت ملت ها را اصلاح نماید؛ لذا خداوند پیروی از آن را واجب فرموده است و همگان باید از آن پیروی و متابعت نمایند.

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾^۱

«در حقیقت، دین نزد خدا همان اسلام است»

﴿وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ﴾^۲

«و هر که جز اسلام، دینی [دیگر] جوید، هرگز از وی پذیرفته

نشود»

اگر آیات شریف، قرآن دقت و تدبّر کنیم، خواهیم دانست که قرآن مجموعه ای است از دستورات عبادی، سیاسی، اجتماعی و اخلاقی و در یک کلمه، مادی و معنوی و دنیوی و اخروی که سعادت و خوشبختی انسان ها در سایه عمل به این دستورات تأمین می گردد. به قول شاعر:

ز احکام قرآن چو سر تافتیم

به جای خوشی ناخوشی یافتیم

اگر رهبر خلق قرآن بُدی

جهان سربه سر چون گلستان بُدی

آری، عمل به دستورهای اسلام و نصب العین قرار دادن

۱. سوره مبارکه آل عمران، آیه ۱۹

۲. سوره مبارکه آل عمران، آیه ۸۵

آیات شریفه قرآن، جامعه بشری را به سوی زندگی شرافتمندانه و حیات طیبه سوق می دهد. خداوند متعال این نکته را به مسلمانان تذکر داده است:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً﴾^۱

«هر کس، از مرد یا زن، کار شایسته کند و مؤمن باشد، قطعاً او را با زندگی پاکیزه‌ای، حیات [حقیقی] بخشیم»

یکی از محورهای مهم اسلام که نقشی بسیار حسّاس در گسترش عدالت اجتماعی و اقتصاد اسلامی دارد، مسأله خمس است. این مسأله، یکی از ارزش‌های بنیادین و کلیدی اسلام به شمار می رود که اگر به طور جدّی و فراگیر بدان عمل می شد و هر فرد شیعه، اعم از زن و مرد ثروتمندان و افراد کم بضاعت جامعه، خود را متعهد و ملتزم به پرداخت بهی خود می نمودند و بدون وقفه و تأمل، در پرداخت آنچه به مال و ثروت آنان تعلق می گیرد، اعم از کم و یا زیاد تسامح، کوتاهی، عذرتراشی و بهانه جویی نمی کردند و نسبت به آن، دیدی مانند نماز، که اکثریت مردم آن را به عنوان فریضه واجب خود پذیرفته اند، داشتند، بی شک جامعه شیعی چهره ای دیگر داشت و حوزه‌های علمیه، مراکز دینی، فرهنگی و تبلیغاتی، نورانیت و معنویت بیشتر و رونق زیادتری داشتند.

اینجانب تصمیم گرفتم با مدد الهی و توجهات حضرت ولی
عصر ارواحنا فداء، کتابی را درباره این دستور بزرگ اسلامی به
رشته تحریر درآورم که به بررسی این واجب الهی بر اساس
آیات و روایات پرداخته و در ادامه، احکام آن مطابق با فتاوی
مرجع عالیقدر حضرت آیت الله العظمی علوی گرگانی مد ظله
بیان می گردد. امید است این عمل هر چند ناچیز مورد قبول
حضرت حق و حجت او حضرت ولی عصر ارواحنا فداء قرار
گیرد. انشاء الله

الاحقر سید عبد الحمید شهاب

۱۶ ربیع الثانی ۱۴۳۵

www.ketab.ir